

درس واره های
لمعات فخرالدین عراقی

نظریاتی مجمل در فرغ لمعات

محمد خواجوی

انتشارات مونی

فهرست مطالب

هفت	مقدمه
	مقدمه
	لمعه اول
	لمعه دوم
	لمعه سوم
	لمعه چهارم
	لمعه پنجم
	لمعه ششم
	لمعه هفتم
	لمعه هشتم
	لمعه نهم
	لمعه دهم
	لمعه یازدهم
	لمعه دوازدهم
	لمعه سیزدهم
۶۸	لمعه چهاردهم
۷۴	لمعه پانزدهم
۷۷	لمعه شانزدهم
۸۲	لمعه هفدهم
۸۴	لمعه هجدهم
۸۷	لمعه نوزدهم
۹۱	لمعه بیستم
۹۳	لمعه بیست و یکم
۹۶	لمعه بیست و دوم
۹۹	لمعه بیست و سوم
۱۰۲	لمعه بیست و چهارم
۱۰۶	لمعه بیست و پنجم
۱۱۰	لمعه بیست و ششم
۱۱۴	لمعه بیست و هفتم

درس‌واره‌های شرح لمعات
(۱۲۰-۱۳۳)

فهارس
(۱۲۱ - ۱۳۵)

۱۲۱
۱۲۲
۱۲۴
۱۲۶
۱۳۰
۱۳۱

فهرست آیات
فهرست احادیث
فهرست اقوال
فهرست اشعار فارسی
فهرست اشعار عربی
فهرست اعلام و اصطلاحات

هو

بسم الله الرحمن الرحيم

سپاس مر پروردگاری را که زبان را به ستایشش تسبیح گو کرده و عشق را واسطه ارتباط خلق محبوب باریت و ذود و عاشق معبود با معشوق مطلوب قرار داد و بدین سان ذره ها را با خورشید وجود مرتبط ساخت، و درود بر نخستین جلوه او که معرفت وجه معشوق ازل است و محبوب معبود لم یزل، در حالی که نه قلم بود و نه لوح، او را گنجینه وجود و کلید خزاین جود و قبله واجد و موجود و صاحب لوائی حمد و مقام محمود قرار داد، و درود بر جانشینان او و وارثان وی باد که همگی مظهر اسم اعظم الهی و مظهر کمالات لایتناهی اویند.

فی الجملة مظهر همه اشیاست ذاتشان بل اسم اعظم اند به حقیقت چو بنگری به ویژه خاتمشان که کارگزار عالم وجود و انسان کامل حضرت معبود است - سلام الله علیهم اجمعین.

اما بعد: این فقیر - محمد خواجوی مصحح کتاب لمعات عراقی - بارها این کتاب بی همتا را برای الإخوان صفا و خلان وفا که کششی جبلی و سرشتی ازلی نسبت به این مقامات و مقالات توحید - یعنی وحدت وجود - دارند به مدرسه بیان داشتم، در آخرین بار ضبط شد و یکی از شیفتگان این مطالب - جناب آقای جواد پیمان نژاد - آن مطالب را ضبط کرده و سپس عین آن مضبوطات را به نگارش آورد، و چون در همان اوان جناب آقای مهندس مفید - مدیر محترم انتشارات «مولی» - از این بنده درخواست شرحی موجز از لمعات را نمود، عین آن دست نوشته ها را با قدری ویرایش برایش فرستادم، امید است مورد نظر او و خوانندگان گرامی قرار گیرد و حق متعال پاداشی جزیل به قائل و کاتب و ناشر و ویراستار عطا فرماید

درخواست از خوانندگان عزیز چنان دارم که بدین تعلیقات به دیده لطف بنگرند و از زلاتش چشم فرو پوشند، چون این مطالب به زبان وقت و در حوزه ادراک افراد حاضر در آن حوزه بیان شده

است و در حد شرح نمی‌باشد، بلکه نظریاتی مجمل در فروغ لمعات است.

اکنون که از این مقدمه موجز فارغ شدیم گوییم: شیخ فخرالدین عراقی این مطالب را هنگامی که به درس صدر الدین قونوی - قدس سره - می‌رفته بر صفحه نگارش آورده است و الحق داد معنی داده است. این رساله و یا کتابچه لمعات، از شاهکارهای عرفان و ادب فارسی است که دارای فصاحت و ملاحات و صراحت است و آن را بر سنن سوانح غزالی (امام احمد) آورده، و موضوع سخن در عشق و عاشق و معشوق است - به خلاف سوانح که در آن خالق و مخلوق را به میان نیاورده است، لمعات با صراحت تمام سخن عشق را در خالق و مخلوق برده و در وحدت وجود پاکیزه در آمده است. در آن سخنان محیی الدین را بسیار آورده و پرورانده است، از این جاست که چون لمعات را بر شیخ قونوی عرضه کرد، شیخ فرمود: ای فخر! سر سخن مردان آشکار کردی و لمعات بُت فصوص است.^۱

اما کیفیت تکوین و شکل یابی لمعات که گُل شکوفه‌های فصوص الحکم‌اند - در باطن عراقی - و تألیف آن بدین شکل بدیع، و شرح حال و اشعار و سلوک و رفتار او را در مقدمه تصحیح کتاب لمعات این عارف کبیر قرن هفتم بیان داشتیم. این کتاب برای اولین بار با سه تعلیق و حاشیه بر آن که هر سه محشی از عارفان ناشناخته و از پختگان در سلوک و عرفان علمی و عملی‌اند و کتابتش در قرن هشتم است، در سال ۱۳۶۵ شمسی توسط انتشارات «مولی» منتشر گردید، لذا در این جا از تکرار آن‌ها صرف نظر می‌کنیم، خوانندگانی که مشتاق‌اند می‌توانند به مقدمه کتاب مذکور مراجعه فرمایند.

آن نگرش‌های فراهم آمده از مجموع تعلیقات آن سه محشی و بخشی جزئی از کتاب «اشعة اللمعات» جامی را، همراه با نظریاتی که نگارنده در طی چندین دوره تدریس این فرخجسته کتاب داشته: «نظریاتی مجمل در فروغ لمعات» نام نهاده است، به امید آن‌که مقبول درگاه الهی و مصنف و خوانندگان گرامی قرار گیرد - بمحمد و آله الاطهار -.

محمد خواجوی

۱۳۸۹/۶/۱۵